

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

NEMZETISÉGI ÜGYEKÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII/54/2 (2015)

EMLÉKEZTETŐ
2015. ÁPRILIS 14. 11:00

Helyszín: 1055 Budapest, Kossuth tér 2-4. IV. em. 439/A

Időpont: 2015. április 14. 11:00

Tárgy: Nemzetiségi Ügyekért Felelős Tematikus Munkacsoport Ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Dr. Deák Imre, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár, a Nemzetiségi Ügyekért Felelős Tematikus Munkacsoport elnöke köszöntötte a jelenlévőket, majd röviden ismertette az Emberi Jogi Munkacsoport és az Emberi Jogi Kerekasztal megalakulását és tevékenységét. A Nemzetiségi Ügyekért Felelős Tematikus Munkacsoport célja a magyarországi nemzetiségi jogok figyelemmel kísérése, ezen jogok érvényesülésének a nyomon követése, ezek átültetése a gyakorlatba és javaslatétel ebben a tekintetben. Példaértékűnek tartva a magyarországi nemzetiségek érdekképviseletét, kiemelte, hogy a legutóbbi munkacsoportülés óta, a választások után megalakult a 13 nemzetiség szószóólóból álló Magyarországi Nemzetiségek Bizottsága, amely részt vesz az Országgyűlés munkájában. A Bizottság véleményezheti a nemzetiségeket érintő jogszabály tervezeteket, javaslatokat fogalmazhat meg és önálló törvény-kezdeményezési joga is van. A Nemzeti és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Helyettes Államtitkárság folyamatosan egyeztet az országos nemzetiségi önkormányzatokkal, valamint a Bizottsággal, ennek egyik kiemelkedő eredménye, hogy 2015-re sikerült elérni a nemzetiségi önkormányzatok működési és feladat alapú támogatásának közel 50%-os emelését.

Dr. Deák Imre röviden ismertette az ülés napirendjét, majd megkérdezte a jelen lévőket, hogy van-e észrevételük, javaslatuk a napirenddel kapcsolatban.

A napirendhez nem érkezett észrevétel, a résztvevők azt egyhangúlag elfogadták.

1. napirendi pont: Ügyrend, az új tagok felkérése, bemutatása

Dr. Deák Imre jelezte, hogy a Tematikus Munkacsoportnak korábban nem volt ügyrendje. Az ügyrend az Emberi Jogi Munkacsoport ügyrendjének iránymutatásai alapján készült el, a tagoknak lehetősége van szóban is észrevételeket tenni ehhez, de javasolta, hogy 2015. április 30-ig írásban tegyenek javaslatokat. Tájékoztatta a jelenlévőket, hogy a régi tagok mellett felkérték a legnagyobb - a legtöbb jelöltet állító - nemzetiségi jelölő szervezeteket a

Tematikus Munkacsoport munkájában való részvételre, majd megkért mindenkit, hogy röviden mutakozzanak be.

A jelenlévők bemutatkoztak, valamint röviden ismertették a képviselt szervezet tevékenységét.

2. napirendi pont: Málenkij robot - hazai nemzetiségi csoportok érintettsége a Szovjetunióba hurcolt magyar politikai rabok és kényszermunkások között

Dr. Deák Imre jelezte, hogy a Tematikus Munkacsoportnak is nagy érdeme van abban, hogy a „Málenkij robot” 2014-2015. Emlékév létrejött. Felkérte **Paulik Antal Istvánt**, a Nemzetiségi Főosztály főosztályvezetőjét és **Matkovits Kretz Eleonórá**t a Magyarországi Németek Pécs-Baranyai Nemzetiségi Körének elnökét, hogy ismertessék a napirendi pont hátterét.

Paulik Antal egyetértett **dr. Deák Imrével** abban a tekintetben, hogy a Tematikus Munkacsoportnak nagy érdeme van abban, hogy a Szovjetunióba hurcolt politikai foglyok és kényszermunkások emlékéve létrejöhetett. A januárban elfogadott 1009/2015 (I. 20.) Korm. határozat jelölte ki ezt az emlékévet, amellyel együtt létrejött az Emlékbizottság is. Ennek, több szervezet mellett, tagja a Magyarországi Németek Pécs-Baranyai Nemzetiségi Köre. Az említett Korm. határozat az EMMI miniszterét hatalmazta fel arra, hogy a Bizottság javaslatai alapján készítse elő az Emlékév keretében megvalósítandó programokat és tegyen javaslatot a szükséges költségvetési forrásokra és intézkedésekre. Az Emlékév során elsősorban megemlékezések, konferenciák, emlékkiállítások megszervezésére, emlékhelyek, emléktáblák létrehozására kerülhet sor. Jelezte továbbá, hogy a köztudatban nincsenek benne ezek az események, annak ellenére, hogy több száz ezreket hurcoltak el a Szovjetunióba „Málenkij robotra”. Az EMMI célja, hogy a múltat feltárva az érintettek adatait, a különböző sorsokat, valamint a ma is élő túlélők történeteit egy adatbázisba összegyűjtse, hogy azt mások is megismerhessék. A programokhoz rendelhető pénzügyi forrásokat a Közigazgatási Államtitkári Értekezlet az ülésel párhuzamosan tárgyalja, ismeretei alapján 4 milliárd forint fog rendelkezésre állni, 3 milliárd 2015-ben 1 milliárd pedig 2016. február 16-ig. Az Emlékbizottság a beérkező pályázatok alapján fogja kijelölni a programokat.

Matkovits Kretz Eleonóra jelezte, hogy a programsorozat nagy késésben van, mert a 70. évforduló 2014-ben kezdődött. Nem csak, de elsősorban a német lakosságot érintette a „Málenkij robot”, és az eseménysorozat etnikai tisztogatásnak volt tekinthető. Akik hazatértek, nem beszélhettek a munkatáborokban töltött időről, valamint a politika sem engedte az események feltárását. A meglévő dokumentumok bizonyítják azt is, hogy a civileket hadifogolyként vették nyilvántartásba. A sztálini rendelet leírta, hogy a Donyeck-medencébe viszik dolgozni a civileket, azonban a Vörös Hadsereg katonái azt mondták, hogy csak pár napos munkára mennek a környező falvakba, földekre. Ezeket a mai diákok nem tanulják történelemből, mert a tanári karnak sem oktatják az egyetemen. Ráadásul ez nemzetközi történet, mivel a Vörös Hadsereg által elfoglalt területekről mindenhol vitték a német származásúakat és egyéb nemzetiségeket. Az események mai napig feltáratlanok és nincs nemzetközi emlékéve sem. Jelezte továbbá, hogy a pénzügyi döntésekben nagy késések vannak, éppen ezért azt kérte, hogy a döntés után, legalább 18 hónapos kifutása legyen a pénz felhasználásának és elszámolásának. Hangsúlyozta továbbá, hogy csak a Magyarországi Németek Pécs-Baranyai Nemzetiségi Köre az elmúlt években több mint 1 milliárd forintnyi programot gyűjtött össze, azonban vannak még kormányzati programok is, tehát a költségvetés kb. 10 milliárd forintra tehető ezek alapján. Ha ez az összeg nem is áll

rendelkezésre, úgy gondolták, hogy legalább 6 milliárdot megérdemelne az Emlékév. Ráadásul 2016-ban a németység kiűzésének 70. éve lesz, amely szintén nemzetközi esemény volt. Most már gondolkodni kell, hogy ezen történelmi tragédiának is legyen emlékéve. Elmondta továbbá, hogy szükség lenne a "Málenkij robot" kapcsán egy olyan játékfilm elkészítésére, amely bemutatja a Szovjetunió lágereibe hurcolt több százezer civil történetét. Az Egyesület végzett kutatásokat ebben a kérdéskörben, DVD-t, könyveket adott ki, amelyből egy példányt átnyújtott **dr. Deák Imre** részére. Szólt továbbá az Emlékév keretében általuk tervezett, a volt Szovjetunió területére indítandó emlékutakról, konferenciák szervezéséről, emléktáblák felavatásáról. Az emlékutak nemcsak a magyarországi elosztólágerekhez, hanem a lengyel, ukrainai és román vasút állomásokra vezetnének, ahol áttették a vonatokat a szélesvágányú vasúti sínekre (pl. Szanok, Sztárij-Szambor, Jassi). Kiemelte a túlélőket bemutató dokumentumfilm elkészítésének fontosságát, és itt visszautalt a pénzügyi források mielőbbi rendelkezésre bocsátásának szükségességére, mert a túlélők 90 év feletti, ezért fontosnak tartja, hogy minél hamarabb el kell kezdeni a filmek készítését. Jelezte továbbá, hogy tematikus televíziós és rádiós műsorokat is készíteni kell a megemlékezés évében.

Dr. Deák Imre megköszönte **Matkovits Kretz Eleonóra** munkáját az emlékév megvalósításával kapcsolatban. Jelezte, hogy az előre eltervezett időponthoz képest valóban csúszás van, azonban fontosabb, hogy megvalósul ez az Emlékév és színvonalas megemlékezések sorozatára kerül majd sor.

Hartyányi Jaroslava a Magyarországi Ukrán Kulturális Egyesület elnöke elmondta, hogy történészként a kutatási területe az ukránok helyzete a II. világháború után, amely érinti a németek elhurcolását is. Felajánlotta a segítségét az emlékutak előkészítése, megvalósítása kapcsán. Jelezte, hogy több emlékmű is van Donyeck környékén. Az ukrán parlament elfogadta azt a törvényt, amely teljes szakítást jelent a sztálinista rendszerrel (pl. a kommunista jelképek használatának tiltása). A kettős mércét meg kell szüntetni a történelem ezen korszaka kapcsán. A nemzetiszocialista rendszerek bűneit már rég elítélték, míg a kommunizmus iránt nosztalgia van, főként Oroszország területén. Éppen ezért a programok szervezése nehézségekbe fog ütközni Oroszországban. 2015-ben van az örmény népirtás 100. évfordulója is, ami szintén kiemelt emlékév, mégis a világ egyik fele elismeri ezt, a másik nem. Hangsúlyozta továbbá, hogy a „Málenkij robotról” való megemlékezés a ma élő nemzedék feladata, mert ha nem teszik meg, ez feledésbe fog merülni.

Szeltnerné Winhardt Ildikó a Magyarországi Németek Országos Önkormányzatának képviselőjében hangsúlyozta, hogy a szervezet Pest, Heves, Nógrád megyei irodáját vezeti, így hozzá érkeznek azok a kérdések, hogy honnan lehet ezekre a megemlékezésekre forrásokat szerezni. Ezért megkérdezte, hogy ez egy pályázati lehetőség lesz-e? Kik pályázhatnak, hogyan lehet pályázni? Jelezte, hogy a Belügyminisztérium a települési önkormányzatoknak küldte meg az emlékévvvel kapcsolatos leveleket, ezért a nemzetiségi önkormányzatokhoz nagy késéssel jutottak el az információk. Fontosnak tartotta továbbá megfelelő tananyagok elkészítését is.

Paulik Antal válaszában elmondta, hogy a kormány-előterjesztés tervezete értelmében pályázati úton lesznek elosztva a források, amelyből 2,5 milliárd forint jutna a civil szervezetek részére, 1,5 milliárd forint pedig állami intézmények, önkormányzatok előtt lenne megnyitva. Jelezte továbbá, hogy még az Emlékév meghatározása előtt onnan indult a programsorozat tervezésének szükségessége, hogy nem jelenik meg a tankönyvekben a „Málenkij robot”.

Dr. Papp Z. Attila az MTA Kisebbségkutató Intézet vezetője megkérdezte, hogy kutatásokra lehet-e pályázni majd a keretből. A közvélemény részben azért nem is ismeri a történeteket, mert nincs megfelelően kutatva a téma. A túlélők visszaemlékezését is meg lehet örökíteni, valamint a levéltárakban fellelhető iratokat is érdemes lenne megvizsgálni. A Kisebbségkutató Intézet partner lenne ebben, hiszen több munkatársa foglalkozik ezzel a területtel.

Dr. Deák Imre hangsúlyozta, hogy valóban fontos lenne a források hozzáférhetővé tétele. Információi alapján a javaslatból akár 1-2 héten belül kormánydöntés lehet.

Matkovits Kretz Eleonóra hangsúlyozta, hogy a „Málenkij robotnak” nemcsak az általános és középiskolai, hanem az egyetemi, tanárképzési tananyagokba is be kell kerülni. A Belügyminisztérium által kiküldött levél tekintetében elmondta, hogy a polgármesterek nem kérdezték meg a német nemzetiségi önkormányzatokat a programjavaslatok megküldésekor. Ezért javasolta, hogy az EMMI ezzel kapcsolatban a német nemzetiségi önkormányzatoknak is küldjön egy tájékoztató levelet, mérjék fel az igényeiket. A Bizottságban nem volt pontosítva, hogyan lesznek kiosztva a források. Felmerült, hogy pályázati úton, de bővebb információkra a költségvetés elfogadását követően lehet számítani.

3. napirendi pont: A nemzetiségek jogairól szóló törvény módosításának megvitatása, kezdeményezések, vélemények, írásos javaslatok bekérése

Dr. Deák Imre jelezte, hogy ez a téma az, amelyik leginkább érinti a Tematikus Munkacsoport munkáját. A nemzetiségi törvény viszonylag friss jogszabály, azonban a megalkotása óta volt a nemzetiségeket is érintő országgyűlési és önkormányzati választás. Folyamatosan érkeznek be javaslatok ennek módosításával kapcsolatban, ezért amennyiben olyan mennyiségű és mértékű javaslatok fogalmazódnak meg, amelyek a módosítást indokolttá teszik, akkor ez napirendre kerülhet. Hangsúlyozta, hogy célszerű lenne, ha a résztvevők inkább írásban tennének ilyen javaslatokat, ezért kérte, hogy április 30-ig küldjék meg észrevételeiket. Ezek összegzésre kerülnek majd. Jelezte továbbá, hogy folyamatban van az országos nemzetiségi önkormányzatok Állami Számvevőszék általi vizsgálata, ahonnan szintén várnak észrevételeket. A következő, őszi elejére tervezett ülésen meg lehet majd részletesebben vitatni a beérkezett és összegzett javaslatokat. Azonban van lehetőség ezen az ülésen is véleményeket megfogalmazni ezzel kapcsolatban.

Hartyányi Jaroslava jelezte, hogy tudomása szerint a kormány napirendjén van a nemzetiségi törvény idejű módosítása. Megkérdezte, hogy fenntartja-e ezt a szándékát a kormány.

Dr. Deák Imre válaszában elmondta, hogy a szándék az marad, a második féléves jogalkotási tervben ez szerepel. Ez azonban a beérkező javaslatok mennyiségétől és súlyától függ.

Kozsnyánszky János a Magyarországi Ruszinok /Ruténok/ Országos Szövetségének elnöke véleménye szerint a törvényben szabályozni kellene azon civil szervezetek jogállását, amelyekről az országos nemzetiségi önkormányzatok nem tudnak. Problémát jelent, hogy van olyan település, ahol kevesen, például 4-en vallják magukat az adott nemzetiséghez tartozónak, mégis a választásokon feliratkozik 28-30 fő. Ez nem nemzetiségi választás, hanem egy csoport érdekeinek az érvényesítése és így a pozíció megszerzése. Nehézséget okoz az is, hogy hiába emelte meg a kormány a nemzetiségi önkormányzatok támogatását, ez még nem

éri el a 10 évvel korábbi mértéket. Éppen ezért az önkormányzatok működési támogatását kellene megemelni a feladatalapú terhére.

Dr. Deák Imre a nemzetiségi civil szervezetekkel kapcsolatos probléma bővebb kifejtését kérte.

Kozsnyánszky János elmondta, hogy a korábbi törvény alapján csak a 3 éve működő nemzetiségi civil szervezetek tudtak jelöltet állítani, míg most, a választások előtt néhány fő alapít egy civil szervezetet, akik a választások során rögtön jelölteteket is állíthatnak. Ez nem az adott nemzetiség érdekeivel azonos, ezért a törvény szövegét úgy kellene megfogalmazni, hogy az jogkövető magatartást biztosítson. Az előző napirendi pont alapján elhagzottakra utalva jelezte, hogy Kárpátaljáról a ruszinokat is elvitték „Málenkij robotra”.

Dr. Deák Imre az elhangzottak alapján megjegyezte, hogy a jelölőszervezetek szigorítása kapcsán vannak érvek és ellenérvek. Egyben kérte, hogy az észrevételeket írásban juttassák el részére. A nemzetiségi önkormányzatok feladatarányos támogatásával kapcsolatban elmondta, hogy a jelenleg rendelkezésre álló költségvetési keret 1/3-a a működésalapú, míg 2/3-a feladatalapú támogatás címén hívható le. Ezen belül különböző kategóriák vannak a szerint is, hogy adott településen a 2011. évi népszámlálás során hány fő vallotta magát valamely nemzetiséghez tartozónak. Így egy 50 fő feletti nemzetiségi lakossal rendelkező településen akár 3,6 millió forint is lehet a támogatás összege. A kormányzat további nemzetiségi forrásokat is biztosít a nemzetiségi közfeladatok ellátásához.

Lásztity Péro a Srpski Forum Egyesület elnöke megkérdezte, hogy a törvénymódosítási javaslatokkal kapcsolatban van-e valamilyen elképzelése az Államtitkárságnak, illetve mi alapján fogják szelektálni a civil javaslatokat?

Dr. Deák Imre válaszában elmondta, hogy készülnek javaslatok az Államtitkárságon is. Ezen kívül jelen szakaszban arra várnak, hogy javaslatok érkezzenek a civil szervezetek, az országos nemzetiségi önkormányzatok, a szószólók, a Szószólók Bizottsága valamint az Állami Számvevőszék részéről. Ezek alapján egy javaslatcsomag áll össze, amelyet megtárgyalásra visszaküldenek az említett testületeknek. Általában a javaslatok nagy része megtárgyalásra kerül, a nyilvánvalóan irreális észrevételeket vetik csak el első körben.

Paulik Antal jelezte, hogy a választások után az Országgyűlésben megalakult Nemzetiségi Bizottság módosító csomagot dolgozott ki és ezt az Országgyűlés elfogadta. Létrehoztak továbbá egy albizottságot, amelynek az a feladata, hogy áttekintse a nemzetiségekkel kapcsolatos jogszabályokat és javaslatot tegyen a nemzetiségi törvény megváltoztatására. Ezzel párhuzamosan az EMMI is elkezdte összegyűjteni azokat a kérdéseket, amelyek problémaként jelentek meg a választások során. Hangsúlyozta továbbá, hogy 13 azonos jogú nemzetiség javaslatait kell összefésülni (kompromisszumot teremteni) és megtárgyalni.

Matkovits Kretz Eleonóra ismertette a Baranya megyei német önkormányzatok törvénymódosítással kapcsolatos általános javaslatait. Előrebocsátotta, hogy az általuk megkérdezettek az 1993-as törvényt tartják a legjobbnak, mivel minden eddigi módosítás általában szűkítést jelentett számukra. A választások kapcsán jónak tartották, amikor mindenki szavazhatott a nemzetiségi jelöltre, mert sokkal nagyobb legitimitást adott, nagyobb együttműködést eredményezett a jelenlegi rendszernél. Sokan nem akarnak regisztrálni, ráadásul többen nem is értik, hogy miért kell külön regisztrálni, ha németnek vallották magukat a népszámláláskor. A parlamenti választások kapcsán mindenképpen módosítást

javasolnak. Sokaknak jelentett problémát, hogy választani kellett a nemzetiségi, vagy pártlista között. Minden nemzetiségi egyben magyar állampolgár is. Korábban, amíg szavazati joggal vettek részt a települési önkormányzatok ülésein, többet tudtak elérni a nemzetiségi képviselők, ráadásul nagyobb volt az együttműködési lehetőség is. Most csak tanácskozási joguk van a települési önkormányzatnál, akinek ha nem érdeke, akkor nem veszi figyelembe a nemzetiségi képviselő véleményét. A képviselők száma kapcsán elmondta, hogy az önkormányzatok 5 fős létszáma jó, a 4 még elfogadható, de a 3 fő már kevés, mert nagyon hamar működésképtelen lehet, ha lecsökken a számuk 2-re, 1-re, s ekkor időközi választásokat kell kiírni. A feladatalapú támogatás a kötelező és az önként vállalt feladatokra is legyen felhasználható, ebben jelenleg ellenmondás van a nemzetiségi jogairól szóló törvény és a feladatalapú költségvetés felhasználása között. Az egyetértési jog mára kiürült, valamikor vétőjogot jelentett, mostanra ez a jogosítvány súlytalanná vált. Bizottságot kell összehívni, szakértőt bevonni saját költségen, ezért inkább nem foglalkoznak a kérdéssel. Sokan jelezték, hogy problémát jelent a nemzetiségi, illetve a nemzetiségi tagozattal is rendelkező iskolák KLIK alá sorolása. A KLIK nem keresi meg a nemzetiségi önkormányzatokat, hogy egyetértésüket kérje bizonyos döntésekhez, amennyiben mégis, az is fajsúlytalanná vált, mert nem kapnak visszajelzést a javaslatokra vonatkozóan. Komoly problémát jelent a nemzetiségi óvodák esetében, hogy a maximum létszám 33-ra felvihető. A kistelepülések létszámproblémák miatt minden gyermeket az óvodában tartanak, olyat is aki speciális foglalkozásra, nevelésre szorul, így valódi nemzetiségi nevelésre alig marad idő. A 8 fős minimum határ mellett 22 főben maximalizálni kellene a létszámot. Jelezte továbbá, hogy korábban a települési önkormányzatoknak kötelezettsége volt a nemzetiségi önkormányzatok működéséhez állandó helyiség biztosítása, jelenleg csak az ülések idejére írja elő a törvény, ami növeli a bizonytalanságérzetet. A közösségi terek használatában is eltérések mutatkoznak a települések között. Néhol a kulturális programok, próbák megtartásához ingyenesen adják, máshol bérleti díjat kérnek a kultúrház vagy közösségi színtér használatáért. Ez ellentétes a Nemzetiségi Törvény, de az Önkormányzati Törvény szándékával is a nemzetiségek védelmével kapcsolatban. Fontos lenne a települési önkormányzattal kötött együttműködési megállapodás folytonossága egy választási ciklusban, mert most évente felül kell vizsgálni, és féltő, hogy ilyenkor csökkennek azok az elért, vagy kiharcolt eredmények, amelyekkel a nemzetiségi önkormányzat korábban rendelkezett. Végül kiemelte, hogy a helyi Értéktár Bizottság kapcsán kezdeményezési jog illesse meg a nemzetiségi önkormányzatokat. Az elmondottak kapcsán jelezte, hogy ezek csupán gyorsan összegyűjtött javaslatok nincsenek jogi formába öntve.

Dr. Deák Imre hangsúlyozta, hogy ilyen jellegű javaslatokra gondolt, amikor kérte az észrevételek becsatornázását. Kérte, hogy ezeket írásban juttassák majd el.

Lásztity Péro egyetértett a **Matkovits Kretz Eleonóra** által elmondottakkal. Kiegészítette azzal, hogy szavazat nélküli részvételi joga van a parlament munkájában a nemzetiségi képviselőknek. Ez nagy előrelépés a korábbiakhoz képest, azonban semmiben sem felel meg a nemzetiségek elvárásainak. Nem hozható összhangba az Alaptörvénnyel és a nemzetközi joggal, hogy a nemzetiségi választópolgárnak választania kell a között, hogy nemzetiségi listára vagy pártlistára adja le a voksát. Az országgyűlési választásokon egy képviselőre szavazhat, ezen kívül választania kell a pártlista és egy olyan képviselő delegálása között, aki csak tanácskozási joggal rendelkezik a parlamentben. Problémát jelent, hogy a nemzetiségi testületek számát folyamatosan csökkentik, a háromfős testület működése bizonytalan, ezért fel kellene emelni ezt a létszámot. Továbbá az országos önkormányzat létszáma is túlságosan kicsi. A nemzetiségi kedvezményes mandátum feltétele, miszerint a helyi választók többsége nemzetiségi választóként regisztrálja magát, önmagával ellentmondó. A feltétel az, hogy ott

nem kell kedvezményes mandátum, ahol többségben van a nemzetiség, ezért rossz ez a szabályozás. A régi szabályozás alapján pl. 8 településen volt szerb képviselő, aki kedvezményes mandátummal jutott be a települési képviselőtestületbe, jelenleg egyetlen ilyen képviselő sincs. Jelezte, továbbá, hogy kiüresedett a helyi egyetértési jog. Ez a jogosítvány országos szinten is megszűnt, amely a kulturális autonómia csökkenését is jelenti. Helyi szinten problémás továbbá, hogy a jegyzőnek, vagy az állandó megbízottjának részt kell vennie a nemzetiségi önkormányzat ülésén. Ez a helyi nemzetiségi önkormányzat működését lehetetleníti el és az Osztrák-Magyar Monarchia által megszállyt boszniai gyakorlatot vezeti vissza. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy mindenbe beleszól a települési önkormányzat és nem engedi önállóan működni a nemzetiségi önkormányzatot. Fontos lenne, hogy amennyiben szükségét érzi a nemzetiségi önkormányzat, akkor kérhessen szakértői segítséget, és ebben az esetben kötelező legyen térítésmentesen jogi szakértőt delegálni az ülésre. Gyakorlati probléma továbbá, hogy hogyan tud érdemben részt venni a jegyző az ülésen, ha az a nemzetiség nyelvén folyik. Jelezte továbbá, hogy a helyi bürokratikus terhek megnehezítik a nemzetiségi önkormányzatok munkáját, ezért fontos lenne megvizsgálni, hogy hogyan lehet csökkenteni ezeket az adminisztratív terheket. A finanszírozás tekintetében problémát okoz, hogy a támogatás mértéke nincs összhangban a vállalt feladatokkal. Elvi problémákat is felvet, hogy az előző évi jegyzőkönyvek alapján ítélik meg az adott évi támogatás mértékét. A tételes elszámolás bevezetése a feladatalapú támogatások esetében szintén nagy terhet jelent. Örömmel fogadta, hogy a módosítási javaslatokkal kapcsolatban kíváncsiak a civilek véleményére, mivel a nemzetiségi jogok tekintetében számos olyan terület van, amely a civil szervezetek működését érinti.

Dr. Deák Imre megköszönte az észrevételeket, jelezte, hogy több mindenben egyetért **Lásztity Péróval**. A tételes elszámolás tekintetében hangsúlyozta, hogy erre az állami pénzek felhasználásának nyomon követhetősége miatt van szükség.

Osztrogonác József a Magyarországi Horvátok Szövetségének elnöke örömmel fogadta, hogy szóba kerültek a civil szervezetek, mert nem csak művelődési területen, hanem politikai téren is fontos szerepet töltenek be. Jelezte, hogy a parlamenti választások alkalmával az önkormányzatok döntötték el ki juthat be a parlamentbe, támogatást is kaptak a kampánytevékenység folytatására. A helyi választások alkalmával a civil szervezetek mindenféle forrás, támogatás nélkül próbáltak jelölteket állítani, kampányt folytatni. A törvénymódosítás során erről is gondolkodni kellene. Javasolta továbbá, hogy a Tematikus Munkacsoport keretében egyszer kerüljön napirendre a nemzetiségi civil szervezetek helyzete is.

Hartyányi Jaroslava tájékoztatta a jelenlévőket, hogy a 2016-os költségvetés célja, hogy a nemzetiségi civil szervezetek több támogatást kapjanak. Az országos önkormányzatok megkapták a kiharcolt forrásokat, jövőre a civil szervezetekre kerül a sor.

Kreszta Traján az Összefogás a Magyarországi Románokért Egyesület elnöke egyetértett a korábbi javaslatokkal. Korábban is nehezményezték, hogy több szervezettel együtt kidolgozták a javaslataikat, de azt a Parlament már felpuhítva fogadta. Jelezte, hogy a magyarországi románság tekintetében a 2011-es népszámlálás adataiban érdekes jelenség figyelhető meg. A korábbi 11.000-ról 46.000-re nőtt a románok száma, mivel Románia EU-csatlakozása után sokan áttelepültek. Ez az arányeltolódás a 2014. évi választások során problémát jelentett, a legutóbbi választások alkalmával pl. az is elhangzott, hogy az országos önkormányzat székhelyét Gyuláról áteszik Budapestre, ami felborítja a közösség életét, a szokásos trendeket, intézményeket. Az országos önkormányzat átvett oktatási, kulturális

intézményeket, amelyek alapvetően Békés megyében vannak, és ha átkerül a fővárosba az országos önkormányzat, akkor nehézségek merülnek fel a működésük során. A finanszírozási kérdésekkel kapcsolatban jelezte, hogy bizonyos álkormányzatok is hozzájutnak pályázati forrásokhoz, szétapróznak a pénzek, ezért sokszor az országos önkormányzati programoknak nem jutnak források. Ezért javasolta, hogy a pályázati finanszírozások kapcsán az országos önkormányzatoknak legyen véleményezési jogköre.

Hartyányi Jaroslava kérte, hogy amennyiben megoldható egy honlapon keresztül lehessen beküldeni a javaslatokat annak érdekében, hogy átlátható legyen a munka. Jelezte továbbá, hogy túlságosan közeli az április 30-ai határidő. Kérte, hogy a beérkező javaslatokat a Tematikus Munkacsoport tagjainak is küldjék meg annak érdekében, hogy egy jó, kompromisszumos törvény születhessen.

Lásztity Péró a pénzügyi ellenőrzéssel kapcsolatban jelezte, hogy a tételenkénti elszámolás az minden egyes számlával való elszámolást jelent. Egy országos önkormányzat esetében nagyjából 100 millió forintos költségvetésről lehet beszélni, amelyen belül megkülönböztetésre kerül a működési és a feladat alapú támogatás. Egy települési önkormányzatnál is a normatív mutatók meglétét vizsgálják, nem tételesen történik az elszámolás, esetleg csak nagyobb projekteknél. Felhívta a figyelmet arra, hogy a helyi nemzetiségi önkormányzatnál a közpénz elköltése rendkívül ellenőrzött formában történik, mert a települési önkormányzat polgármesteri hivatalának két dolgozójának ellenjegyzése kell minden egyes kifizetéshez. Jelezte, hogy a nemzetiségi önkormányzati képviselők társadalmi munkában látják el a feladatukat, ezért ilyen jellegű adminisztrációval nem terhelhetők tovább.

Dr. Deák Imre megköszönte a javaslatokat, egyben jelezte, hogy az országos önkormányzatok delegáltjai részt vesznek a pályázati albizottságokban, ezért további véleményezési jogkör a gyakorlatban nehezen megvalósítható. A további javaslatok megtárgyalásra kerülnek majd a Tematikus Munkacsoport keretében, az országos önkormányzatok elnökeivel, valamint a Nemzetiségi Bizottságban, amely rendkívül széles kör. Ebből adódóan valószínűsíthető, hogy a legtöbb javaslat becsatornázásra kerül majd a törvényalkotási folyamatban. A választójoggal kapcsolatos kérdés tekintetében elmondta, hogy valószínűleg azért módosult így a szabályozás, mert ha egy nemzetiségi és egy pártlistára is szavazhat egy nemzetiségi állampolgár, akkor az két mandátumot eredményez, így kettőt ér az ő szavazati joga, amely ellentétben áll a választójog egyenlőségének elvével.

Kozsnyánszky János és **Lásztity Péró** jelezte, hogy a probléma azért merült fel, mert a szószólóknak nincs szavazati joguk a parlamentben, ezért nem tekinthető olyan értékűnek ez a szavazat, mint a pártlistára leadott szavazat.

4. napirendi pont: Egyebek

Szeltnerné Winhardt Ildikó jelezte, hogy hallotta azt a felhívást, amely a települési önkormányzatokat kéri a határmenti ukrajnai területek megsegítésére. Kérte, hogy ez a felhívás jusson el a nemzetiségi önkormányzatokhoz is, hiszen Kárpátalján nemzetiségek is élnek.

Dr. Deák Imre jelezte, hogy az ügyrendi észrevételekkel, valamint a törvénymódosítási javaslatokkal kapcsolatos határidőt ki lehet tolni május 14-ig. Kérte, hogy a titkarsag.nf@emmi.gov.hu e-mail címre küldjék meg a javaslatokat.

Jakus László a Czinka Panna Roma Kulturális Egyesület elnöke megkérdezte, hogy a Nemzetiségi Stratégia kidolgozása hol tart, esetleg be tudnak-e kapcsolódni ebbe a folyamatba, vagy már elfogadásra került. Egyetértett azzal a felvetéssel, hogy a nemzetiségi civil szervezeteket meg kell erősíteni. Örömmel fogadta, hogy 2016-ban megemelésre kerül majd a finanszírozási keret, amely 2008 óta változatlanul 110 millió forint. Felvetette, hogy ősszel a nemzetiségi törvény mellett a Nemzetiségi Stratégiáról is érdemes lenne beszélni, mert itt nagy szerep juthat a célok kijelölésében a nemzetiségi civil szervezeteknek. Az önkormányzatok rendszeresen kapnak támogatást, azonban a civilek nem kapnak ilyen forrásokat, folyamatosan pályázniuk kell. A nemzetiségi törvény civil szervezetekre vonatkozó része nem egészen világos, nem látszik, hogy mi a konkrét céljuk. Ezeket a célokat a Nemzetiségi Stratégiában lehetne megfogalmazni.

Dr. Deák Imre válaszában elmondta, hogy a Stratégia kidolgozása folyamatban van. Jelezte, hogy meg van a szándék a költségvetési keret megemelésére, valamint arra is, hogy egyszerűbben pályázhassanak a nemzetiségi civil szervezetek a Nemzeti Együttműködési Alap forrásaira is. Végül megköszönte a tagok részvételét az ülésen és hangsúlyozta, hogy egy tartalmas párbeszéd indult el. A beérkező javaslatok összegzés után kiküldésre kerülnek a Tematikus Munkacsoport tagjainak és a következő ülés egyik napirendi pontja ezek megtárgyalása lesz.

Hangfelvétel alapján készítette: Princz Viktória, szakreferens

Látta: dr. Bielik Réka, titkárságvezető

Jóváhagyta: dr. Deák Imre, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár